

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra IVAR IKS renseanlegg Grytnes

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. §§ 16, 22 og 40, samt forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-4. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 17.12.2024 fra IVAR IKS, kunnskap hentet fra Vann-nett og naturbase, samt annen informasjon fremkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen omfatter både minimumskravene i forurensningsforskriften kapittel 14 og andre krav fastsatt av Statsforvalteren som forurensningsmyndighet etter forurensningsloven og forurensningsforskriften. Vilårene framgår på side 4 til og med side 15.

IVAR IKS må på forhånd avklare med Statsforvalteren dersom det ønskes å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer, som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Informasjon fra enhetsregisteret:

Ansvarlig enhet	IVAR Renseanlegg Grytnes
Organisasjonsnummer	871 035 032
Postadresse	Breiflåtveien 16, 4017 Stavanger

Informasjon om virksomheten

Anlegg	IVAR renseanlegg Grytnes
Adresse	Nedre Barkvedvegen 26
Kommune og fylke	Strand kommune, Rogaland
Gnr./bnr.	44/916
NACE-kode og bransje	37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann
Lokalisering	Euref 89, UTM sone 32; N: 6546231,7 Ø: 329578,6

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Arkiv referanse
2025.0748.T	1130.0020.01	2024/16690

Tillatelse første gang: 26.09.2025	Tillatelse sist revidert i medhold av forurl. § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Kirsten Redmond Kristiansen fagleder forurensing		Maria Terese Creighton rådgiver
<i>Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift</i>		

Innhold

1.	Rammer for tillatelsen	4
1.1	Omfang.....	4
1.2	Oversikt over krav med frister	4
2.	Generelle vilkår	5
2.1	Utslippsbegrensninger	5
2.2	Plikt til å overholde grenseverdier	5
2.3	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	5
2.4	Plikt til forebyggende vedlikehold	5
2.5	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	5
2.6	Plikt til internkontroll	5
2.6.1	Krav om miljørisikovurdering	6
2.7	Krav til langsiktig planlegging	6
2.8	Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning	6
2.9	Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	7
3.	Utslipp til vann	7
3.1	Krav til rensing av avløpsvann	7
3.1.1	Generelt.....	7
3.1.2	Rensekrav.....	7
3.1.3	Dokumentasjonskrav.....	7
3.1.4	Utslippspunkt for renseanlegg og overløp	8
4.	Utslipp til luft.....	9
4.1	Generelt.....	9
4.2	Lukt fra punktkilder	9
4.3	Utslipp av klimagasser	9
4.4	Støy	9
5.	Avfall og avløpsslam.....	10
5.1	Generelle krav til avfall	10
5.2	Håndtering av avløpsslam	10
6.	Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap.....	11
6.1	Forebyggende tiltak	11
6.2	Beredskapsanalyse	11
6.3	Beredskapsplan.....	11
6.4	Beredskapsetablering.....	11
6.5	Øving av beredskap	11
6.6	Varsling av akutt forurensning	11

7.	Resipientovervåking.....	12
7.1	Overvåking etter forurensningsforskriften.....	12
7.2	Overvåking etter vannforskriften.....	12
7.3	Rapportering av overvåkingsresultater.....	13
7.4	Registrering i vannmiljø.....	13
8.	Energi.....	13
8.1	Energistyringssystem.....	13
8.2	Utnyttelse av overskuddsenergi.....	13
9.	Substitusjon av kjemikalier og råstoffer.....	13
10.	Tilsyn.....	14
11.	Krav til rapportering.....	14
11.1	Årlig egenkontrollrapportering.....	14
11.2	Årlige vurderinger av driftsforhold.....	14

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår og beskrivelse av endring
0	26.09.2025	Tillatelse opprettet

1. Rammer for tillatelsen

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder mottak, behandling og utslipp av avløpsvann som føres til Grytnes renseanlegg. Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført mengde avløpsvann på inntil **30 000 BOF personekvivalenter (pe) i maksuke**.

Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme renseanlegg skal regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k andre ledd.

Vilkårene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i IVAR IKS beregnede utslipp i søknad datert 16.12.2024.

Avløpsdirektivet er under revidering og kan føre til endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Samarbeid om håndtering av avløpsvann mellom IVAR IKS og Strand kommune forutsettes formalisert gjennom privatrettslige avtaler.

Dersom størrelsen på det faktiske utslippet i pe overskrider rammene for pe i tillatelsen, er dette i strid med tillatelsen. IVAR IKS plikter derfor å varsle Statsforvalteren og redegjøre for om dette skyldes en enkeltstående hendelse eller en permanent endring. Ved langvarige overskridelser plikter IVAR IKS å utarbeide en tiltaksplan for å redusere konsekvensene av dette på kort og lang sikt. Ved permanente utvidelser, må IVAR IKS søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen.

Kravene til overvåking i denne tillatelsen er tilpasset behovet for samordnet overvåking etter vannforskriften.

1.2 Oversikt over krav med frister

Tabell 1 - Oversikt over krav med spesifikke frister satt i tillatelsen.

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeide/oppdatere miljørisikovurderinger for renseanlegget	Årlig. Første gang innen 1. mars etter at anlegget er satt i drift.	2.6.1
Årlige vurderinger av driftsforhold	Årlig, innen 1. mars. Første gang året etter oppgradering av anlegget.	11.2
Oppdatert framdriftsplan for oppgradering av anlegget og oversikt over utslipp fra eksisterende anlegg sendes Statsforvalteren (inntil oppgradert anlegg er ferdig)	Årlig, innen 1. mars. Første gang i 2026	3.1.3, 11.2
Sende koordinater for utslippsledninger for rensset avløp og nødoverløp fra IVAR renseanlegg Grytnes	Innen 14 dager fra utslippsledninger er plassert i sjøen	3.1.4
Sende inn forslag til resipientovervåkingsprogram	Innen 1. mars 2027, deretter hvert 4. år	7.1 og 7.2
Rapportering av overvåkingsresultater samt legge inn overvåkingsdata i Vannmiljø	Innen 1. mars, året etter gjennomført resipientovervåking	7.3 7.4
Etablere system for vurdering av energiforbruk	31.12.2027	8.1
Rapportere avløpsdata til forurensningsmyndighetene via Altinn	Årlig, innen 1.3.	11.1
Rapportere driftsdata og vurdering av driften	Årlig, innen 1.3.	7.3 og 11.2

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofisituasjonen i resipienten er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens vilkår 3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er kommet frem i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider jf. vilkår 3.1.3 og innenfor de rammer som følger av forurensningsforskriftens § 14-13. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det kommunale avløpssystemet, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter IVAR IKS å redusere utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal driftes, vedlikeholdes og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og ytelse opprettholdes og er stabil til tross for variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal IVAR IKS sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter IVAR IKS å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

IVAR IKS skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Rogaland om unormale forhold som har fått eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. vilkår 6 i denne tillatelsen.

2.6 Plikt til internkontroll

IVAR IKS plikter å etablere internkontroll for sin avløpsvirksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven² og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kapittel 11 og 14 legger rammer for kommunens avløpsvirksomhet. Kommunen-IVAR plikter å holde internkontrollen oppdatert.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976, nr. 79

IVAR IKS plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Vilkår 2.6.1 beskriver konkrete krav til innholdet i en miljørisikovurdering, både med hensyn til *akutt* forurensning og risiko for annen ulovlig forurensning.

2.6.1 Krav om miljørisikovurdering

IVAR IKS skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av rensesystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en kritisk gjennomgang av forhold knyttet til renseanlegget som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp/farer for forurensning. Både konsekvensreduserende og sannsynlighetsreduserende tiltak skal vurderes.

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

- Kritiske punkter på renseanlegg
- Utslipp til sårbar resipient
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan renseanlegget blir påvirket av klimaendringer
- Risiko og risikoreduserende tiltak i prioritert rekkefølge
- Vannforskriftens § 4 og mål om god kjemisk og økologisk tilstand i berørte vannforekomster

På bakgrunn av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og tiltaket skal ha en frist for gjennomføring.

Miljørisikovurderingen og tilhørende tiltaksplaner skal evalueres minst én gang per år, og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, herunder kriterier for oppdatering.

Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede hovedplanen og beredskapsplanen (jf. vilkår 2.7 og 6.3).

2.7 Krav til langsiktig planlegging

IVAR IKS skal sørge for å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, for gjennomføring av planlagte tiltak som kreves for å følge opp kravene i denne tillatelsen over tid. Hvordan IVAR IKS skal løse dette i praksis, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Rogaland på forespørsel.

IVAR IKS skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og i forurensningsforskriften kap. 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene.

En skriftlig oppsummering av denne årlige vurderingen skal vedlegges IVAR IKS sin egenkontrollrapportering, jf. punkt 11.2.

2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

IVAR IKS skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad renseanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Det må utvises særlig aktsomhet ved planlegging av nye ledningstraseer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. IVAR IKS må gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser som kan gjelde for slik aktivitet.

2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Dersom renseanlegget planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal IVAR IKS gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Aktiviteter som kan medføre fare for økt forurensning kan ikke startes før Statsforvalteren i Rogaland har gitt midlertidig unntak fra gjeldende rensekra. Søknader om unntak fra gjeldende rensekra må derfor sendes Statsforvalteren i Rogaland i god tid.

3. Utslipp til vann

3.1 Krav til rensing av avløpsvann

3.1.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsens utslippsstørrelse og ledet frem til renseanlegget, skal behandles slik at samme minimumskrav til rensing oppfylles, uavhengig av renseanleggets dimensjonerende kapasitet og teknologi.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye rensekra eller behov for økt kapasitet.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye rensekra eller behov for økt kapasitet.

3.1.2 Rensekra

På bakgrunn av resipientundersøkelse³ og undersøkelser av resipientens følsomhet⁴ og utslippets størrelse, gir Statsforvalteren i Rogaland unntak fra krav om sekundærrensing jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

Grytnes renseanlegg skal minst oppfylle kravene til primærrensing jf. § 14-2 bokstav a i forurensningsforskriften etter oppgradering av Grytnes renseanlegg.

3.1.3 Dokumentasjonskra

Generelt om dokumentasjonskra

Utslppsparametere og tilhørende grenseverdier, samt minimum antall prøver og midlingstid, er satt i **tabell 2**. Avlastning fra overløp på renseanlegget er inkludert i rensekra.

Prøver av SS og BOD₅ må minst etterkomme enten krav til konsentrasjon eller renseeffekt.

IVAR IKS skal påse at dagens nivå på rensing opprettholdes i anleggsfasen inntil oppgradert renseanlegg settes i drift. Oppdatert fremdriftsplan for oppgradering av anlegget og oversikt

³ TAU RA og Grytnes RA Resipientundersøkelse utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS. Utarbeidet mars 2017. Levert oppdragsgiver mars 2021.

⁴ Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden, vannutskifting og strømforhold. Rapportnr: M-rap-001, versjon 003. Dato: 22.03.2021. Utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS.

utslippene fra eksisterende renseanlegg, inkludert delutslipp, skal sendes til Statsforvalteren innen 1. mars hvert år, jf. vilkår 11.2, og første gang i 2026.

Krav om måleprogram

Som et ledd i driftskontrollen skal det fastsettes et måleprogram med analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset anleggets størrelse, herunder utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av IVAR IKS sin internkontroll og holdes oppdatert.

Virksomhetens måleprogram skal beskrive de ulike trinnene i målingene og begrunne valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).

Prøvetidspunktene skal velges slik at resultatene blir mest mulig representative for variasjoner i utslippene gjennom hele året ved normale driftsforhold. Måleprogrammet skal omfatte antatt maksuke for belastning for det enkelte anlegg og perioder med overløp. Minimum antall akkrediterte prøver skal være i samsvar med kravene i § 14-11, men antallet skal økes der dette er nødvendig for å ivareta kravet til representativitet. Dersom en prøve må utgå pga. unormale driftsforhold, skal dette kompenseres med at det tas en ny prøve på et senere tidspunkt.

Prøvene skal analyseres jf. krav i forurensningsforskriften § 14-12. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene etter NS-EN ISO/IEC 17025. Norske standarder skal benyttes så langt det er mulig. Dersom dette ikke finnes, kan internasjonal standard eller annen metode benyttes så lenge metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.

Dersom IVAR IKS ønsker å analysere på andre parameter enn BOF_5 og SS, må dette avklares med Statsforvalteren i forkant. Erstatningen forutsetter at det er påvist en høy statistisk korrelasjon mellom ønsket parameter og parameteren utslippskontrollen ønskes basert på.

Tabell 2 - Grytnes renseanlegg: Utslippsparameter, krav til renseeffekt og metode.

Utslippsparameter	Krav	Kontrollparametere		Prøvetype og -frekvens
Suspendert stoff (SS)	Prosent- eller konsentrasjonskrav	60 mg/L	50 %	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav
Biologisk oksygenforbruk (BOF_5)	Prosent- eller konsentrasjonskrav	40 mg/L	20 %	

3.1.4 Utslippspunkt for renseanlegg og overløp

Renset avløpsvann skal føres ut i resipient på en slik måte at innblanding i vannmassene blir best mulig, og slik at brukerinteresser ikke påvirkes.

Utlekking av utslippsledning eller lignende tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven⁵.

⁵ Jf. lov om havner og farvann av 17.04.2009 nr. 19 § 27

Tabell 3 - Utslippspunkter fra Grytnes renseanlegg.

Utslippspunktets navn/beskrivelse*	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Avstand fra land ⁶ (m) + navn på resipient	Dybde (m)
Utslippspunkt Grytnes RA	[Nord]	[Øst]	-	-
Nødoverløp Grytnes RA	[Nord]	[Øst]	-	-

*Tabellen oppdateres når koordinater foreligger.

Koordinater skal sendes til Statsforvalteren innen 14 dager etter utslippsledninger er plassert i sjø.

4. Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for det totale avløpssystemet samlede virksomhet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle lufteinnretninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

IVAR IKS skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreducerende tiltak.

Før bygging av nye anlegg, komponenter (pumpestasjoner, kummer, utearealer og ledninger) må IVAR IKS vurdere mulige kilder til lukt og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape konflikter.

IVAR IKS skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt og støy. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulempe forebygges effektivt.

Beregnet luktimmisjon fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager mv. skal ikke overstige 2 ouE/m³ som maksimal månedlig 99 prosent timefraktil.

4.3 Utslipp av klimagasser

Utslipp av klimagasser fra drift av renseanlegget skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Virksomheten skal utarbeide klimagassregnskap årlig.

4.4 Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner eller barnehager skal ikke overskride grensene i **tabell 4**. Grensene skal måles eller beregnes med fritt feltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden.

⁶ Avstanden fra land regnes som horisontal avstand fra strandkanten ved middelvannstand

Tabell 4 - Støygrenser.

Dag(kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl.19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/helligdager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*
55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)	60 dB(A)

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i 1 % av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller grupperbare. LpAeqT er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden antall timer.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære driften av renseanlegg, inkludert intern transport på område til anlegga og lossing/lasting av råvare, slam etc. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport er likevel ikke omfattet av grensene.

5. Avfall og avløpsslam

5.1 Generelle krav til avfall

IVAR IKS plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁷.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal leveres til lovlig avfallsmottak.

Ved evt. bruk av biofilmbærere må det sikres at plastmedium ikke blir spredd til miljøet.

5.2 Håndtering av avløpsslam

Med avløpsslam menes den faste fraksjonen som felles ut ved renseprosesser i renseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam fra private anlegg er ikke inkludert, ettersom dette slammet ikke skal leveres til renseanlegget jf. vilkår 1.1.

Virksomheten skal ha oversikt over hvilke mengder råslam inklusive ristgods som oppstår i renseanlegget, slamkvalitet og videre håndtering. Dette skal inngå i egenkontrollrapporteringen for renseanlegg, jf. vilkår 11.2.

Avløpsslam inklusive søppel som ikke behandles på stedet, skal forbehandles slik at det blir egnet for transport til behandlingsanlegg. Avløpsslam som ikke overholder kravene i gjødselvarereforskriften⁸ og dermed ikke er egnet for bruk, skal leveres til godkjent mottaksanlegg for avfall og ikke blandes sammen med annet avløpsslam.

Ved prøvetaking av slammet skal anerkjente metoder for å oppnå representative prøver benyttes.

Statsforvalteren kan pålegge IVAR IKS å delta i kartlegging for å dokumentere nivåer av miljøgifter i slam.

⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁸ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav av 04.07.2003, nr. 951.

6. Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap

6.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter IVAR IKS å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Virksomheten plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreduserende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen jf. vilkår 2.6.1.

6.2 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikovurderingen skal virksomheten utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal kommunen utarbeide og begrunne

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

6.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av kommunens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

6.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

6.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øvelse minst en gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvelsen, inkludert mål for responstid. Øvelsen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

6.6 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁹. Internkontrollen skal beskrive kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø. IVAR IKS skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Rogaland om:

⁹ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

- akutt forurensning på grunn av driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd
- unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning
- Utslippskonsentrasjon på mer enn det dobbelte av gjeldende krav for en prøve der prøvetaking og analyse er utført jf. forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-14.

7. Resipientovervåking

7.1 Overvåking etter forurensningsforskriften

IVAR IKS skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra renseanlegg og overløp til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram jf. forurensningsforskriften § 14-9 første ledd bokstav a. Overvåkingen skal være risikobasert og bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal eller mindre følsom jf. forurensningsforskriften kap. 11, vedlegg 1, pkt. 1.1 og følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

For utslipp som kun gjennomgår primærrensing, skal overvåkingen gi grunnlag for å vurdere om fortsatt unntak fra sekundærrensing er akseptabelt eller om utslippene av behandlet avløpsvann gir skadevirkninger på miljøet jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

Overvåkingsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren for eventuelle merknader innen 1. mars 2027. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 4 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mht. målepunkter, elementer og frekvens. Statsforvalteren kan også pålegge strengere rensekrav.

Neste resipientundersøkelse skal gjennomføres senest ett år etter at oppgradert anlegg er satt i drift. Rapporten skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars påfølgende år.

7.2 Overvåking etter vannforskriften

IVAR IKS skal overvåke hvordan eventuelle utslipp fra virksomheten påvirker tilstanden i vannforekomsten og bekrefte om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking § 18 og vedlegg V punkt 1.3 og vurderes etter klassifiseringssystemet for miljøtilstand i vann¹⁰.

IVAR IKS skal i samarbeid med nødvendig fagekspertise og eventuelle andre påvirkere utarbeide et overvåkingsprogram for de resipientene som berøres av avløpsvann. Overvåkingsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren i Rogaland for eventuelle merknader innen 1. mars 2027.

Overvåkingsprogrammet skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018). Programmet skal vise og begrunne hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå og begrunnes i programmet. Ved behov for endring av overvåkingsprogrammet, skal utkast til endringer med begrunnelse sendes Statsforvalteren senest 1. oktober året før undersøkelsene skal gjennomføres.

¹⁰ Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver.

Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 4 år med unntak av enkelte elementer hvor Statsforvalteren i Rogaland har gitt aksept for en utvidet frekvens.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren i Rogaland pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mht. målepunkter, elementer og frekvens.

7.3 Rapportering av overvåkingsresultater

Eventuelle resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften (jf. vilkår 7.1), skal drøftes og konklusjoner om registreringen av resipienten som følsom, normal eller mindre følsom presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs egenkontrollrapportering jf. vilkår 11.2.

Eventuelle resultater fra resipientundersøkelser etter vannforskriften (jf. 7.2) skal sendes Statsforvalteren i Rogaland innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført. Resultatene skal vurderes etter det til enhver tid gjeldende klassifiseringssystem for vann, gitt i vannforskriften og veiledningsmateriell til forskriften. Gjeldende veileder per august 2025 er *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018, eller nyere).

7.4 Registrering i vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljøs importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

8. Energi

8.1 Energistyringssystem

IVAR IKS skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal være etablert senest innen 31.12.2027 og skal inngå i internkontrollen.

8.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

IVAR IKS skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig, begrenses av gitte konsesjoner eller medfører urimelige kostnader.

9. Substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes, herunder fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal IVAR IKS dokumentere at den har gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt m.m., jf. vilkår 2.6 om internkontroll.

IVAR IKS eller den ansvarlige for driften av renseanlegget plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter IVAR IKS å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹¹

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹² og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

10. Tilsyn

IVAR IKS plikter jf. forurensningsloven § 50 å la representanter for Statsforvalteren i Rogaland føre tilsyn med anlegget.

11. Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

IVAR IKS skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årlige vurderinger av driftsforhold

IVAR IKS skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for renseanlegg og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Data som rapporteres i egenkontrollrapporteringen eller til Vannmiljø er det ikke nødvendig å repetere i årsrapporten, ut over hva IVAR IKS selv finner hensiktsmessig og naturlig for å underbygge konklusjoner.

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan renseanlegget fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelse. Videre skal trender for rensing og driftsstabilitet beskrives.
- Ev. overskridelser av tillatelsen skal kommenteres særskilt ift. vilkår 3.1.2 og 3.1.3 med forslag til korrigerende tiltak.
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 7.1 og 7.2
- Resultater fra målinger av tungmetaller og organiske miljøgifter i innløp og rensed avløpsvann.
- Status for risikovurderinger og oppfølging

Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet for kommunens hovedledningsnett, inntil denne rapporteringen eventuelt integreres i egenkontrollrapporteringsskjemaene.

¹¹ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

¹² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

Vedlegg 1 - Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen

Begrep	Forklaring
Tettbebyggelse	Definert i forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k, ut fra nærhet mellom husklynger bestående av minst 5 hus. Tettbebyggelser regnes som én tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles renseanlegg eller utslippssted. Definisjonen gjelder alle typer hus, både bolighus, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg mv.
Tettbebyggelsens utslippsstørrelse	I henhold til Avløpsdirektivet er det den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF_5 (pe) til tettbebyggelsen sitt avløpsnett som oppstår i maksuke. Beregnes ut fra kunnskap om utslippskilder iht. NS-9426.
Maksuke	I henhold til Avløpsdirektivet er det den største årlige BOF_5 (pe) – døgntilførsel beregnet som gjennomsnitt av syv påfølgende dager, jf. NS 9426.
Kommunens beregnede potensielle utslipp av avløpsvann i maksuke	I henhold til Avløpsdirektivet er det den beregnede, maksimale og gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF_5 (pe) til det kommunale avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og 10 år fram i tid, da tillatelsen uansett bør omgjøres senest etter 10 år.
Avløpsslam	Avløpsslam er det slammet som felles ut ved rensing i et konvensjonelt renseanlegg for avløpsvann, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, omtales septikslam som en form for avløpsvann.
Septikslam	En samlebetegnelse for slam som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l. og som kan ha et vanninnhold på 95-99 %. (Kilde: Bjarne Paulsrud, Vann nr. 4/1982). Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam.
Overløp	I henhold til Vannordboken er dette et arrangement for avledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også anvendes om den vannmengde som avledes/måles. Der begrepet 'overløp' er brukt i denne tillatelsen, menes både driftsoverløp og nødoverløp. Overløpet sin funksjon er at når den tilførte vannmengden overstiger kapasiteten nedstrøms, blir en del av vannmengden før til en avlastningsledning (overløpsledning) som normalt fører overløpsvannet til nærmeste resipient, jf. NV-rapport 222_2016.
Driftsoverløp (regnvannsoverløp)	Overløp som er etablert for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørsmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet overskrides, jf. bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012. Mest relevant for fellesnett.

Nødoverløp	Overløp som skyldes <u>uforutsette</u> hendelser i alle deler av avløpssystemet og som brukes av sikkerhetsmessige grunner, jf. Bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012.
Fremmedvann	Det vannvolumet som tilføres avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann/sanitært avløpsvann og evt. industrielt avløpsvann tillatt gjennom påslipp. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann. Betegnes også som infiltrasjons- og innlekkingsvann jf. bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012.
Virkningsgraden til avløpsnett	Andel av forurensningsmengden som kommer frem til renseanlegget.
Substitusjon/ substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.